

4) підготувати у 2016 році національну доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні.

Ганна Новосад, Олена Шаповалова

Міністерство освіти і науки України, Україна

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНОЗЕМНІ СТУДЕНТИ В УКРАЇНІ (2015-2016)

Ganna Novosad, Olena Shapovalova

Ministry of Education and Science of Ukraine, Ukraine

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION: INTERNATIONAL STUDENTS IN UKRAINE (2015-2016)

В Україні станом на 1 січня 2016 р. в 185 вищих навчальних закладах здобувають освіту 63906 іноземних студентів із 148 країн світу.

Майже половина іноземних студентів, які навчаються в Україні (44,61%) є громадянами пострадянських країн – Азербайджану (16,14%), Туркменістану (15,34%), Грузії (4,48%), Узбекистану (2,69%), Російської Федерації (2,49%), Молдови (1,6%), Вірменії (0,68%), Республіки Білорусь (0,46%), Таджикистану (0,44%), Казахстану (0,19%), тощо. До основних країн, з яких прибувають на навчання студенти, відносяться також країни Азії та Африки – Індія (9,6%), Нігерія (5,63%), Марокко (5,36%), Йорданія (3,94%), Ірак (3,85%) та Китай (3,26%).

Іноземні студенти здобувають вищу освіту переважно в державних вищих навчальних закладах України (89,63%), які мають визнання за кордоном і входять до міжнародних рейтингів. Найбільш популярними серед іноземців є Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (4528 осіб), Харківський національний медичний університет (3565 осіб), Одеський національний медичний університет (2652 особи), Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (2025 осіб), Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова (2004 особи), Запорізький державний медичний університет (1977 осіб), ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» (1641 особа),

Національний фармацевтичний університет (1610 осіб), Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (1588 осіб), ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського» (1520 осіб).

Відповідно, до регіонів лідерів за кількістю іноземних студентів відносяться Харківська, Київська, Одеська, Дніпропетровська, Запорізька, Вінницька, Івано-Франківська, Тернопільська, Львівська та Полтавська області. Лише в Харкові навчається 20925 іноземців.

Іноземні студенти традиційно вибирають медичні (40,12%), економічні (7,31%), інженерні (4,37%) та правові (3,79%) напрями підготовки, зокрема до трендових, серед іноземців, спеціальностей можна віднести лікувальну справу (30%), менеджмент (6,51%), стоматологію (5,38%), фінанси і кредит (5,29%), правознавство (3,5%), фармацію (3,68%), економіку підприємства (2,51%), облік і аудит (2,42%), міжнародну економіку (2,34%), будівництво (2,13%).

Переважна більшість іноземців (70,58%) навчаються на денній формі навчання. Однак більше 15 тисяч іноземних студентів навчаються на заочній (включно з дистанційною) формі навчання. До ВНЗ-лідерів за кількістю студентів заочної форми навчання належать ПАТ «Вищий навчальний заклад «МАУП» (2985 осіб), Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (1101 особа), Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (607 осіб), Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «ХАІ» (596 осіб), Національний авіаційний університет (593 особи), Український державний університет залізничного транспорту (570 осіб), ПВНЗ «Європейський університет» (566 осіб), Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК» (362 особи), НТУ «Харківський політехнічний інститут» (358 осіб), Київський національний університет імені Тараса Шевченка (355 осіб).

Мова навчання іноземних студентів в Україні переважно українська – 49,30% (порівняно із минулим 2014 р. цей показник зріс на 32,7%). Попитом користуються також програми навчання російською (31,8%) та англійською (18,9%) мовами.

Більшість іноземних студентів здобувають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр (48,9%), спеціаліст (38,1%) та магістр (7,4%). Майже 2 тисячі іноземців навчаються на мовній підготовці з метою подальшого вступу до українських ВНЗ.

Особливе місце у підготовці іноземних кадрів відіграють програми академічної мобільності. Загалом упродовж 2015 р. в 61 ВНЗ України навчалися за програмами академічної мобільності 2361 іноземний студент із 69 країн світу. Зокрема, на програмах академічної мобільності навчалися 767 іноземних студентів (більшість – майже 44% із КНР, 16,3% із Польщі, 13,4% з Німеччини). Лідером серед вишів за кількістю іноземних студентів за цими

програмами (майже 42%) став Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова.

За програмами ступеневої мобільності здобували ступінь вищої освіти в цілому 1189 іноземних студентів (більшість із Туркменістану – 34% і КНР – 28%). Найбільша кількість іноземців за програмами ступеневої мобільності (майже 27%) навчалася в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

За програмами кредитної мобільності (для здобуття кредитів ЄКТС та/або відповідних компетентностей, результатів навчання) навчалися 182 іноземних студенти (більшість – громадяни країн Європейського Союзу: Польщі – 35,7%, Німеччини – 12%, Чехії – майже 10%). Лідерами серед українських вишів за кількістю іноземців за програмами кредитної мобільності у 2015 р. стали Національний університет «Львівська політехніка» (26,7%) і Київський національний університет імені Тараса Шевченка (18%).

Мовне стажування у 12 вітчизняних ВНЗ проходили загалом 94 студенти-іноземці. Майже 31% – в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича; у Львівському національному університеті імені Івана Франка – 21% і в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка – 19%. Загалом більшість (86%) іноземних студентів, які проходили мовне стажування в Україні, навчаються в європейських вишах Польщі, Румунії, Болгарії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехії. Лідером серед країн основного місця навчання іноземних студентів є Польща (52%).

Наукове стажування у 21 українському виші проходили загалом 129 іноземних студентів (більшість із Польщі – 36,4% і Німеччини – 29,5%). Найбільш популярним університетом для іноземців, що прибувають в Україну з метою наукового стажування став Київський національний університет імені Тараса Шевченка (54%).

Таким чином, статистичні дані підтверджують позитивну динаміку у бажанні іноземної молоді здобувати освіту в Україні. Традиційно вищі навчальні заклади України користуються популярністю серед абітурієнтів із пострадянських, африканських та азійських країн, у той час як частка студентів денної форми навчання із країн ЄС та Південної Америки складає менше 5%. Здобуті в Україні кваліфікації дають можливість іноземним випускникам гідно працевлаштуватися на Батьківщині.